

VI
Всеукраїнська науково-практична
конференція з міжнародною
участю

Професійна мистецька освіта : науково-
методичні аспекти (до 95-річчя заснування
КЗВО КОР «Академії мистецтв
імені Павла Чубинського»)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Київ, 25-26 лютого 2026 рік

DOI : 10.5281/zenodo.20116001

УДК : 373.67(063)

Рекомендовано до друку вченою радою Комунального закладу вищої освіти
Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»
(Протокол № 4 від 14 квітня 2026 року)

Рецензенти:

Світлана Миколаївна САДОВЕНКО докторка культурології, професорка,
заслужена діячка мистецтв України, професорка кафедри музичного мистецтва
Навчально-наукового інституту перформативних мистецтв Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв

Ганна Павлівна ЧМІЛЬ докторка філософських наук, професорка, академік
Національної академії мистецтв України, членкиня Правління Національної
спілки кінематографістів України

Редакційна колегія:

Василь Григорович РОМАНЧИШИН доктор філософії, професор,
заслужений діяч мистецтв України, ректор КЗВО КОР «Академія мистецтв імені
Павла Чубинського»

Ольга Миколаївна СЕРГЄЄНКО кандидатка мистецтвознавства, проректор з
навчальної роботи КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

Інна Анатоліївна ДІДУК кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри
музичного мистецтва естради КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла
Чубинського»

Олеся Ігорівна ПИЛИП докторка філософії, старша викладачка кафедри
«Інструментальне виконавство (за видами)»

Тамара Леонідівна ЯСЮК викладачка-методистка КЗВО КОР «Академія
мистецтв імені Павла Чубинського»

Матеріали VI Всеукраїнська науково-практична конференція з
міжнародною участю **Професійна мистецька освіта : науково-
методичні аспекти** (до 95-річчя заснування КЗВО КОР «Академії
мистецтв імені Павла Чубинського») 25-26 лютого 2026. К.: Міленіум,
2026р. 240 с.

ISBN 978-966-8063-82-3

Автори статей відповідають за достовірність викладеного матеріалу

У збірнику VI всеукраїнської конференції «Професійна мистецька освіта: науково-методичні аспекти» (до 95-річчя заснування КЗВО КОР «Академії мистецтв імені Павла Чубинського») опубліковано тези доповідей докторів і кандидатів наук, викладачів, аспірантів, магістрантів та здобувачів. У виданні представлено результати сучасних досліджень і практичних розробок у мистецькій, педагогічній і культурологічній сфері мистецької культури, що можуть зацікавити фахівців у сферах культури та мистецтва.

З М І С Т

СЕКЦІЯ 1

Мистецька освіта в Україні та світі: стратегії розвитку та вектори інтеграції.

1.	Борисенко Тетяна	Лексична основа португальського фольклору в структурі уроку народно- сценічного танцю	17
2.	Власенко Ганна, Кифенко Анна	Українське камерно-вокальне виконавство : національні традиції та тенденції розвитку	22
3.	Дорошенко Тетяна	Роль мистецької освіти у формуванні культурної ідентичності в контексті євроінтеграційних процесів	26
4.	Канєвська Катерина <i>Науковий керівник</i> Дорошенко Тетяна	Педагогічні умови формування творчої активності молодших школярів засобами арт-терапії	29

СЕКЦІЯ 4

Вокальне та хорове виконавство: традиції, новації та методика викладання.

38. Бойко Ірина	Старовинна італійська музика у навчальному репертуарі вокалістів - здобувачів фахової передвищої і вищої освіти	151
39. Буймістер Марія	Стильові установки виконавців у вокальному циклі «Любов поета» Р. Шумана : порівняльний аналіз.	154
40. Буштрук Варвара, Дорошенко Тетяна	Мистецька освіта в умовах реформування : виклики та перспективи інтеграції до європейського освітнього простору	156
41. Гармаш Людмила	Міжкультурна взаємодія на основі досвіду викладання вокалу в Китаї	159
42. Губа-Плоскіна Алла	Вплив внутрішнього вокального слуху у формуванні чистої інтонації та високої позиції в академічній манері співу	162
43. Кифенко Анна	Осьмогласна система співу Іоана Дамаскіна	166

УКРАЇНСЬКЕ КАМЕРНО-ВОКАЛЬНЕ ВИКОНАВСТВО: НАЦІОНАЛЬНІ ТРАДИЦІЇ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Анотація. У публікації обґрунтовано період «Золотої доби». Охарактеризовано жанр романсу, який в українській музичній культурі пройшов тривалий шлях еволюції. Окреслено творчий доробок Миколи Лисенка, Кирила Стеценка, Якова Степового, Григорія Сковороди. Акцентовано увагу на тісних зв'язках України з західною культурою, що дозволило представникам її мистецької еліти засвоювати позитивні досвід освітніх музичних практик, ділитися власними професійними здобутками.

Ключові слова: жанр, романс, композитори, кант, культура.

Дослідження втілення національного у музичному мистецтві є одним з актуальних напрямків музичної сьогодення. Дана проблематика є полем зору науковців В. Драганчук, А. Кифенко, Н. Косіньської, Ю. Мережко О. Прядько, В. Сіге, О. Солдатенко, Л. Тоцької та ін.

За В. Сіге, провідним жанром традиційної української музики вважається народна пісня, а її історичний багаж є унікальним. Українські народні пісні – надбання всього світу; згідно даних ЮНЕСКО, саме українці створили найбільшу кількість народних пісень у світі, близько 15500. І саме українська пісенність стала основою вокальної професійної музики – інтонаційно, образно, стилістично. У жанровій системі академічного вокального мистецтва [1].

Період XVI–XVII сторіччя називають «Золотою добою» української музичної культури. Видатними її корифеями стали композитори М. Березовський, Д. Бортнянський, А. Ведель.

Вивчаючи творчість Д. Бортнянського В. Барвінський, В. Садовський, Ф. Стешко, Л. Хіврич зазначають, що найбільш значне місце у композиторській діяльності композитора займає духовна хорова музика, відомі понад 100 творів духовного змісту, серед них 35 чотириголосних хорових концерти для різного складу, 10 двоголосних концертів, триголосна Літургія, обробки давніх церковних піснеспівів київського та болгарського розспівів. Жанр духовного концерту зусильми Д. Бортнянського піднявся на новий якісний рівень, зазнав значного розвитку у творчості композитора.

Важливим етапом розвитку української музичної культури було

виникнення у другій половині XVIII століття нових світських жанрів вокальної музики – *пісні-романсу, романсу, опери*. Жанр романсу в українській музичній культурі пройшов тривалий шлях еволюції, ознаменований образним та інтонаційним багатством створених музичних шедеврів. В. Сіге, зазначає, що формування жанру романсу, як і інших жанрів музичного мистецтва, пов'язане із загальним розквітом культури в Україні в епоху Бароко (XVII – перша половина XVIII століття) [1]. Поділяємо думку О. Прядько, проте, що попередниками романсу були псалми та канти, широко поширені в Україні. Зміст цих творів був переважно молитовно-релігійним, спрямованим на виховання моральних, духовних чеснот слухачів [5]. Завдяки псалмам та кантам церковні тексти ставали більш ближчими до простих людей, сприяли легкому засвоєнню найважливіших істин християнства, авторами псалмів та кантів були представники духовенства, семінаристи.

Визначну роль у розвитку українського класичного романсу відіграє вокальна творчість видатного українського композитора, педагога, диригента, піаніста Миколи Віталійовича Лисенка (1842–1912). Композитором написано понад 100 романсів на слова українських та західноєвропейських поетів. Саме з сольної вокальної музики починає свою композиторську діяльність М. Лисенко. Певний період творчості М. Лисенка, пов'язаний з поезією Генріха Гейне, ознаменувався появою чудових романсів «Чому так побідли троянди ясні», «Не жаль мені», «Коли настав чудовий май», «У мене був коханий, рідний край». Улюбленими виконавцями є романси, написані на вірші Лесі Українки, Івана Франка, Олександра Олеся.

Жанр романсу ніколи не розвивався автономно. Для нього характерний органічний зв'язок з поезією, фольклором, а також внутрішньожанровий розвиток, який, у свою чергу, є наслідком міжжанрової синергії. Новаторські прагнення українських поетів того часу помітно впливали на формування жанрово-інтонаційних і структурних особливостей музичних творів. Серед них – автори текстів такі як святитель Димитрій Туптало, Феодан Прокопович, Стефан Яворський, Григорій Сковорода та ін. Цей жанр як багатоголоса духовна пісня релігійного змісту з віршованими текстами перебуває на рубежі між церковною та народною співочою традицією.

Істотний вклад у розвиток жанру романсу належить й Кирилу Григоровичу Стеценку (1882–1922). В його авторстві понад 50 сольних та ансамблевих вокальних творів, обробки українських народних пісень, дві дитячі опери, музика до низки п'єс, поеми Т. Шевченка «Гайдамаки», музично-драматичний етюд «Іфігенія в Тавриді». Романси К. Стеценка переважно мають ліричний характер, композитор використовує кращі традиції української вокальної музики у своїй творчості. Улюбленими сучасних виконавців є романси: «Стояла я і слухала весну», «Дивлюсь я на ясні зорі», «О не дивуйсь», «Хотіла б я піснею стати», «Вечірня пісня», «Плавай, плавай, лебідонько» та ін [5].

Яків Степанович Степовий (1883–1921) – композитор, педагог, вивчив себе майстром малих вокальних форм, є автором збірок пісень та романсів «Барвінок». Найбільш популярними і сьогодні залишаються романси з даної збірки: «Розвіється з вітром», «Коліскова», «Утоптала стежечку», «Степ». Новим етапом творчості композитора була збірка «Пісні настрою». Романсам Я. Степового притаманний глибокий ліризм, мрійливість, тонке втілення інтимних настроїв, виразний мелодизм. Твори у збірках контрастують між собою, розкриваючи широкую палітру почуттів [5].

Особливу популярність у XVIII столітті мали пісні-канти Григорія Сковороди – знаменитого філософа, поета, музиканта. Його відомі канти «Всякому городу нрав і права», «Ой ти, птичко, жовтобоко», «Ах, пішли мої літа» відзначені широкою мелодійністю, переважанням мінорного ладу, ритмічною гнучкістю. В цілому пісні-романси Г. Сковороди, у творчості якого помітні зв'язки як з українським фольклором, так і з професійною музикою барокової епохи, відображали нові риси в музичній мові, які, у свою чергу, затверджувалися в українській вокальній музиці. Це, перш за все, емоційна виразність мелодики, в якій вже тоді досить яскраво проявлялися ліричні інтонації, що стануть

характерними для української вокальної музики пізніших часів.

Лева частка праці щодо розвитку та становленню українського вокально-камерного та хорового належить творчості Миколи Леонтовича. Обробки народних пісень, створені композитором, позначені великим талантом. У процесі інтерпретування української народної пісні він використовує здобутки європейської музичної культури, надає їй об'ємності, глибини, наповненості.

Щодо проблематики національної традиції та тенденції розвитку українського камерно-вокального виконавства, то неможливо оминати увагою факт впливу на процес його становлення західноєвропейської практики вокального навчання. Тісні зв'язки України з західною культурою дозволили представникам її мистецької еліти засвоювати позитивний досвід освітніх музичних практик, ділитися власними професійними здобутками. Культурна взаємодія між представниками різних співацьких шкіл породжувала довшену систему музичної освіти, результатом якої стала поява на світовій сцені плеяди видатних виконавців. Інтегративні процеси обміну знаннями між різними школами співу призвели до їх збагачення, виникнення нових ефективних підходів виховання вокалістів.

Водночас потрібно уважно ставитися до питання збереження національної культурної своєрідності співацької традиції українців, ґрунтовного вивчення та впровадження у практику сучасної роботи з вокалістами досвіду вітчизняних педагогів. Велика робота у справі збереження національної ідентичності вітчизняної музичної освіти була здійснена М.Лисенком з когортою однодумців, які спрямовували свої зусилля на відстоювання національних культурних інтересів, збереження та примноження досвіду вітчизняних педагогів.

Гостра потреба у запозиченні досвіду іноземних педагогів виникала в Україні у моменти культурних історичних змін. Запрошені іноземні педагоги (К. Еверарді, Е. Гандольфі) сприяли опануванню українськими виконавцями навичок співу *bel canto*. За Л.Тоцькою, венеціанська вокальна школа стала провідною у формуванні вокальновиконавського стилю «*bel canto*». Головою венеціанської вокальної школи вважається видатний композитор, співак та педагог – Клаудіо Монтеверді [6, с.6].

Гарний вокальний потенціал українських вихованців захоплював іноземних маестро. Вони відзначали широкий діапазон, потужність звучання голосів, драматичну обдарованість своїх учнів. Поширеним явищем було здобування музичної освіти українськими співаками за кордоном (С.Г улак-Артемівський, М.К абрачевський, Т.Білоградський, С.К рупельницька, О.Мипуга, Л. Лішківська).

Отже, синергетичний зв'язок з західноєвропейськими митцями, творчість українських композиторів кінця XVIIIст. М.Лисенка, Я.Степового, К.Стеценка, М.Леонтовича, Г.Сковороди сприяли закріпленню та формуванню національної традиції розвитку українського камерно-вокального виконавства. Загалом, українське камерно-вокальне виконавство є унікальним феноменом світової музичної культури, тому потребує детального наукового опису і подальших творчих розвідок особливостей мелодики вокальних жанрів початку XIXст.

Список використаних джерел

1. Ван Сіге. Українська національна вокальна традиція: жанрова, стильова та виконавська проєкції. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. праць ХДУМ імені І.П. Котляревського. Харків, 2022. Вип. 62. С. 93-106.
2. Гмиріна С. В. Вокальна популярна музика як засіб виховання молодших школярів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2022. № 80(1). С. 81-85.
3. Кифенко А. М., Романова Т. В., Голян Х. В. До проблеми забезпечення стійкої професійної мотивації студентів у вокально-хоровій діяльності. Проблеми, пріоритети та перспективи розвитку науки, освіти та суспільства в XXI столітті: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Рівне, 23 січня 2025 р.): у 2 ч. Рівне: ЦФЕНД, 2025. Ч. 1. 63 с.
4. Овчаренко Н. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності : дис. ... доктора пед. наук. КНУ ДВНЗ «КНУ». Кривий Ріг, 2016. 547 с.
5. Прядко О.М. Історія розвитку вокально-хорового мистецтва України : навчально-методичний посібник. Кам'янець- Подільський : Видавець ПП Звольєйко Д.Г., 2024. – 120 с
6. Тоцька Л. О. Вокально-виконавський стиль "bel canto": історико-теоретичний аспект / Л. О. Тоцька // Наукові записки [Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова]. Сер. : Педагогічні та історичні науки. - 2012. - Вип. 107. - С. 208-217. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzped_2012_107_30